

Kongresser

CAA 92 – Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology 1992 – en internationell konferens kring datorer och arkeologi i Aarhus

CAA 92 hölls mellan den 27 och 30 mars i Aarhus, Danmark, och det var därmed den första gången konferensen var internationell och lokaliserad utanför Storbritannien. Konferensen samlade ca 190 deltagare från 21 länder, de flesta briter och danskar. För att vara en arkeologisk konferens var förvänsvärt många representanter från andra discipliner närvarande, datatekniker, ingenjörer, geologer, geografer och matematiker. Detta medförde att flera föredrag trots lockande arkeologiska titlar i många stunder fjärrmade sig väl mycket från arkeologi och i några fall blev uteslutande tekniska eller matematiska till sin karaktär.

Sammanlagt hölls på tre dagar 85 föredrag i tre parallellt löpande sessioner med olika teman. Sessionsschemat var fullspäckat men tidsmässigt välplanerat. Sista föreläsningdagen presenterades dessutom under några timmar ett tiotal praktiska dataapplikationer där både små och stora pojkar fann sitt lustmäte i ny, ofta färgglad, datateknik. Konferensen avslutades fjärde dagen med en exkursion. I det mesta var konferensen utmärkt organiserad, vilket de lokala CAA-representanterna Torsten Madsen och Jens Andresen, båda vid Aarhus universitet, skall ha all heder av.

Av konferensens många teman kring dataapplikationer ska jag uppehålla mig vid ett som föreföll att vara av stor betydelse och under speciellt snabb utveckling hos institutioner och museer världen över och slutligen beröra vad som kan hända i datoriserad arkeologisk informationshantering inom en snar framtid.

Ett 20-tal föredrag kretsade kring GIS (Geographic Information Systems), vilka funnits relativt länge, men som nu blivit så ut-

vecklade och överkomliga i pris att arkeologin på allvar börjar kunna nyttja dessa möjligheter. De presenterade arkeologiska GIS-tillämpningarna hanterade allt från detaljerade utgrävningssituationer till regionala studier (ofta av läns storlek eller mindre, avgränsade av konstlade administrativa gränser i stället för naturgeografiska eller arkeologiska avgränsningar), inbegripande en mångfald av landskapsinformation, arkeologiska data och digitala kartor, analyserande t.ex. astroarkeologiska faktorer och boplatstillämplingar. De problem som redovisades i samband med GIS-analyser låg främst på ett tekniskt eller administrativt plan och bestod bl. a. i de stora svårigheter att jämka ihop den mångfald av arkeologisk information som dväljs inom olika *Sites and Monument Records* samt svårigheten att finna digitala kartmaterial i rätt skala till överkomliga priser. Resultaten presenterades mycket likformigt som färgglada fotografier av bildskärmar med mer eller mindre meningsfull information. Få berörde och diskuterade hur vi skall datorisera arkeologiska källor för att skapa en grund för relevanta datoriserade analyser eller hur dessa data skall samlas in och organiseras.

GIS-tillämpningar presenterades under flera programvaror med en viss dominans för ARC/INFO och GENAMAP; i mindre utsträckning användes GRASS och IDRISI. En och annan "förlegad" dataanvändare visade geografiska-arkeologiska tillämpningar baserade på CAD (Computer Aided Drafting), men urskuldade sig oftast med att de just startat med eller åtminstone hade avsikten att börja med GIS.

Med viss glädje kan konstateras att svenska projekt, speciellt datoriseringen och den förestående GIS-hantering av fornlämningsre-

gistret inom RAÄ samt datahanteringen i samband med Birkaundersökningen, förefaller ligga mycket väl framme tekniskt och arkeologiskt sett både ur ett nordiskt och ett internationellt perspektiv. Det var därför synd att ingen från dessa projekt hade möjlighet att presentera svenska GIS-tillämpningar på konferensen.

Några intressanta föredrag hölls kring datoriserad visualisering av arkeologiska data. Med ny och kraftfull datateknik kan rekonstruktioner av arkeologiska formationer sättas samman till animerade presentationer av arkeologiska tolkningar. Dessa visualiseringar kan inom en nära framtid vara utgångspunkt för både forskning (simulering) och museala presentationer i ett komplement till vanliga utställningar. Gissningsvis kommer redan till nästa CAA (5–8 april 1993 i Staffordshire) GIS, multimediateknik och visualiserade simuleringar att sammanfogas i arkeologiska tolknings- och presentationsapplikationer.

En ur svensk synvinkel hoppfull slutlig reflexion från CAA 92, är att många av arkeologerna som presenterade tekniska lösningar och arkeologiska resultat på konferensen ofta

hade tillgång till en synnerligen god teknisk kompetens, avancerad datautrustning och inte minst en god ekonomi, men påfallande svårt att finna kompletta och representativa arkeologiska källmaterial, digitala kartor och landskapsinformation för sina geografiska analyser. Svensk arkeologi besitter ett oerhört gott och heltäckande arkeologiskt källmaterial, konsekvent insamlat under en mycket lång tid, samt inom en relativt snar framtid (5–6 år?) även en heltäckande digital ekonomisk karta över Sverige. Dessutom finns en mångfald av centralt insamlad och ajourhållen landskapsinformation. Den tekniska kompetensen är under uppbyggnad i samband med en genomgripande datorisering av fältarkeologin. Det som saknas för att inom en snar framtid kunna dra nytta av GIS-systemens uppenbara fördelar är en nationell standardisering och samordning av digitala arkeologiska data och en konsekvent ekonomisk satsning.

Ulf Bodin

Riksantikvarieämbetet, UV-Uppsala
Box 137, S-751 04 Uppsala